

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

«Затверджено»

Голова приймальної комісії

Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Анатолій ЦЬОСЬ

«25 березня» 2022 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ

ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ

МАГІСТРА (ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ

СПЕЦІАЛІСТА)

ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (PhD)

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 03 ГУМАНІТРАНІ НАУКИ

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 033 ФІЛОСОФІЯ

**(освітньо-наукова програма «Соціально-філософська
антропологія»)**

ЛУЦЬК – 2022

Пояснювальна записка

Програма філософської підготовки для вступу в аспірантуру складена з метою удосконалення підготовки та атестації наукових та науково-педагогічних кадрів. У програмі викладено основні вимоги до філософської підготовки потенційних аспірантів, які засвоїли вузівський курс філософії.

В основу програми покладена сучасна програма з філософії, адаптована для підготовки до вступу в аспірантуру. Програма складається з розділів, зміст яких передбачає оволодіння основними філософськими поняттями. При її укладанні враховано матеріали сучасних підручників, посібників та хрестоматій, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, також вона передбачає орієнтацію на додаткову літературу, різноманітні словники тощо. При складанні програми також використано досвід ряду ВНЗ України.

Вивчення філософії складається з уміння розкрити найбільш загальні і разом з тим найбільш суттєві сторони та зв'язки об'єктивного світу. З точки зору загального більш глибоко розкривається суть конкретного.

Творче засвоєння філософії передбачає розгляд філософських положень у тісному зв'язку з теоретичними концепціями і матеріалами спеціальних галузей дослідження, з урахуванням об'єктивного розвитку суспільства в цілому. Головна мета іспиту – це підсумкова перевірка набутих знань та уміння застосовувати їх як у науковому дослідженні, так і в практичній діяльності.

Вступники до аспірантури на іспиті повинні розкрити основний зміст питань білета та додаткових питань і показати при цьому:

- знання першоджерел та вміння використовувати їх змістовні ідеї при аналізі філософських проблем, а також проблем світового суспільного розвитку, соціальної практики і науки;
- володіння філософськими принципами та категоріями, вміння оперувати ними при викладенні філософсько-теоретичного матеріалу;
- вміння викладати свої погляди.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

АНТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

ТЕМА 1. Історія філософії як наука та основні етапи її розвитку.

Для чого необхідно вивчати історію філософії. Становлення та розвиток історико-філософських досліджень. Історія філософії як наука та її завдання.

ТЕМА 2. Паростки наукових знань і зародження філософської думки у Стародавньому Єгипті та Вавілоні.

Історичні умови становлення філософії як форми суспільної свідомості. Наукові знання та перші спроби філософського осмислення людини і світу в Стародавньому Єгипті.

ТЕМА 3. Філософська думка Стародавнього Китаю.

Історичні умови і духовні передумови становлення філософської думки у Стародавньому Китаї. Соціально-етична філософія Кон-фу-цзи (Конфуція). Вчення послідовників Конфуція: Мен-цзи і Сюнь-цзи. Загальна характеристика вчення легістів (законників) і моїстів. Філософія даосизму.

ТЕМА 4. Особливості філософської думки Стародавньої Індії.

Історичні умови виникнення та розвитку філософії в Стародавній Індії. Основні світоглядні питання у текстах Вед.. Філософія Джайнізму. Філософія і практика Буддизму. Даршани як форма класичної філософської думки (локаята, санкхья, йога, ньяя, вайшешика, веданта, міманса).

ТЕМА 5. Становлення філософської думки у Стародавній Греції.

Історичні умови формування філософії в Стародавній Греції. Гомерівський епос і теологічні уявлення Гесіода. Перші мудреці.

ТЕМА 6. Іонійська філософія.

Поняття та історичні умови формування іонійської філософії. Філософія мілетської школи (Фалес, Анаксимандр, Анаксімен). Філософія Геракліта Ефеського.

ТЕМА 7. Італійська філософія.

Поняття та історичні умови виникнення італійської філософії. Піфагор та його школа. Філософія Ксенофана. Елейська школа (Парменід, Зенон, Меліс).

ТЕМА 8. Філософія Стародавньої Греції у 5 ст. до н.е.

Історичні умови та особливості філософської думки Греції у 5 ст. до н.е. Філософські погляди Емпедокла. Початок філософії в Афінах. Анаксагор.

ТЕМА 9. Античний атомізм.

Історичні умови зародження класичної грецької філософії. Витоки та смисл античного атомізму. Левкіп. Учення Демокріта про атоми та порожнечу. Детермінізм. Космогонія та космологія Демокріта. Психологія та теорія пізнання Демокріта. Людина і суспільство. Мораль і релігія.

ТЕМА 10. Софісти

Загальна характеристика філософії софістів. Старші софісти: Протагор, Горгій, Гіппій. Продік. Антифонт. Молодші софісти: Алкідам, Трасімах, Критій, Каллікл. Критика софістики Платоном і Аристотелем.

ТЕМА 11. Сократ і сократичні школи

Життя Сократа. Покликання Сократа. Демон Сократа. Предмет філософії за Сократом. Метод іронії Сократа. Маєвтика. Індукція.

Сократ і Кініки. Антисфен, Кратет Фіванський. Гіппархія і Метрокл, Філіск, Біон Борисфенський. Софізми Евбуліда. Діодор Кронос. Стільпон. Федон. Менедем Еритрейський.

ТЕМА 12. Філософія високої класики. Платон

Життя і праці Платона. Ідеалізм Платона. Ідеальний світ. Ідеї. Гносеологічні, онтологічні й семантичні корені вчення Платона. Матерія. Світ речей. Відношення речей і ідей. Душа космосу. Бог. Фізика Платона. Телеологія. Розум – деміург. Космічна психологія. Тіло і душа. Метемпсихоз. Ерос. Гносеологія. Чуттєве пізнання. Анамнезис. Діалектика (логіка). Політика. Сутність і походження держави. Аполлогія нерівності. Охоронці. Комунізм Платона. Філософи – правителі. Естетика.

ТЕМА 13. Пізня класика. Аристотель

Життя і твори Аристотеля. “Метафізика”. Онтологія Аристотеля. Предмет філософії. Тотожність, відмінність, протилежність, суперечність. Основний закон буття. Буття і небуття. Сутнє і сутність. Формальна причина. Матерія. Матеріальна причина. Можливість і дійсність. Ентелехія і телеологія. Рушійна причина. Чотири первні, або вищі причини. Теологія. Аристотель як історик філософії. Критика теорії ідей. Фізика і її предмет. Космологія. Життя та його походження. Біологічні відкриття. Психологія. Визначення душі. Види душ. Душа і тіло. Розумна душа. Гносеологія. Спростування скептицизму та суб’єктивного ідеалізму. Основна проблема гносеології. Види знання. Чуттєва сходинка пізнання. Проблема вторинних якостей. Роль Аристотеля в логіці. Етика. Моральність як набута якість душі. Структура душі і види чеснот. Досягнення доброчесності і роль знання. Зв’язок етики і політики. Соціально-політичні погляди. Держава та її структура. Проблема рабства.

СЕРЕДНЬОВІЧНА ФІЛОСОФІЯ

ТЕМА 1. Особливості філософської думки середніх віків.

Витоки середньовічної філософії. Трансформація змісту базових філософських категорій у семантичному полі християнства. Порівняльний аналіз змісту поняття *logos* у Філона Олександрійського та у Іоана Богослова. Взаємодія етичних аспектів християнської філософії з питаннями онтології, гносеології та праксеології. Св. Климент, єпископ Римський; Св. Ігнатій Богоносець; єп. Антіохійський. Вчення дванадцяти апостолів «Дідахи». Послання Варнави. «Пастир» Єрма. Філософсько-теологічні погляди Аристида, Афінагора, Св. Мученика Іустина Філософа. Боротьба Церкви з гностицизмом.

ТЕМА 2. Виникнення наукового богослов’я.

Історичний, соціокультурний і світоглядний контекст висловлень богословів. Філософія Тертуліана. Філософський і богословський зміст принципу «Вірю, тому що абсурдно». Невідповідність поглядів Тертуліана

ідеалам і нормам християнства. Св. Кіпріан, єп. Карфагенський. Християнська наука у Антіохійській та Олександрійській школах. Климент Олександрійський. Роль Орігена у формуванні християнської науки. Св. Діонісій Олександрійський. Св. Григорій Чудотворець (Неокесарійський). Розвиток філософської думки у перші три століття.

ТЕМА 3. Післянікейський період. «Золотий вік» патристики.

Св. Афанасій Великий. Св. Василій Великий. Св. Григорій Богослов. Св. Григорій Нісський. Св. Іоан Златоустий. Догмат спокутування, істина троїчної єдностутності, правило віри, шляхи богопізнання, таїна спасіння. Св. Амвросій Медіоланський. Блаж. Ієронім Стридонський. Блаж. Августин Іппоніський. «Золотий вік» середньовічної філософії. Герменевтика, філософія історії, онтологія та антропологія святих отців.

ТЕМА 4. Арабська філософія.

Історичні умови формування філософії арабомовних країн. Філософія Аль-Кінді. Філософія Аль-Фарабі. Філософія Ібн-Сіні. Культура і філософія в мусульманській Іспанії. Ібн-Рошд. Єврейська філософія середньовіччя. Ібн-Гібероль та Маймонід.

ТЕМА 5. Схоластика.

Філософські погляди Боеція. Вчення про універсалії. Історичні умови формування схоластичної філософії у VI-X ст. Схоластичний реалізм Ансельма Кентерберійського. «Онтологічний доказ» буття Бога. Реалізм і номіналізм. І. Росцелін. Проблема віри та розуму у вченні Абеяра. Проблема універсалій у Абеяра. Діалектика. Історичні умови розвитку схоластики в XIII-XIV ст. Латинський аверроїзм. Сігер Брабантський. Містична філософія Бонавентури. Оксфордська школа. Роджер Бекон. Життя та творчість Т. Аквінського. Метафізика Аквіната. Проблема співвідношення віри та розуму. Містична філософія М. Екхарта і Якоба Беме. Філософія Д. Скота. Філософія У. Оккама.

ТЕМА 6. Основні тенденції та проблеми сучасної світової культури.

Поняття «Ренесансу». Гуманізм і реформація. Основні напрями Ренесансу. Лоренцо Валла. Марсіліо Фічіно. Онтологія М.Кузанського.

ФІЛОСОФІЯ НОВОГО ЧАСУ

ТЕМА 1. Становлення філософської парадигми Нового часу.

Соціально-економічні передумови формування новочасного мислення. Поняття наукової революції. Становлення наукової картини світу. Наукова програма Ньютона. Коперніканська революція в астрономії. Формування нового типу знання. Генеза нової ідеї універсальності науки. Математизація природи Галілеєм. Радикалізація сумніву, формування парадигми філософського мислення “*cogito*”. Емпіризм, сенсуалізм і раціоналізм у філософії Нового часу.

ТЕМА 2. Філософія Френсіса Бекона та Рене Декарта.

Ф.Бекон як перший філософ-емпірик Нового часу. Критика Ф.Беконем схоластичної науки і філософії. Практичні завдання філософії та науки („Велике відновлення наук”, “Новий органон”). Вчення про індуктивний метод. „Ідоли” розуму. Вчення про матерію та форми. Соціально-політичні погляди.

Картезіанський радикальний поворот до „Я”. Принцип універсального сумніву. Природа людського розуму. Доведення існування та роль Бога у філософії Декарта. Проблема істини та облуди. Душа і тіло. Вчення про метод. Проблема людини. Наукова програма Декарта.

ТЕМА 3. Філософські погляди Томаса Гоббса і Джона Локка.

Гносеологія, концепція знання та мови Т.Гоббса. Вчення про природу, людину та Бога. Соціально-політичні погляди. Людина в догромадянському суспільстві. Природний закон і природні права людини. Вчення про державу. Політичні права та свободи. Критика Локком теорії вроджених ідей. Учення Дж. Локка про ідеї. Характеристика первинних і вторинних якостей. Пізнання та його можливості. Вірогідність і віра. Субстанція та універсалії. Морально-політична доктрина. Релігія. Вплив ідей Локка на подальший розвиток філософії.

ТЕМА 4. Філософські погляди Бенедикта Спінози і Готфріда Ляйбніца.

Вчення Б.Спінози про субстанцію та її атрибути. Пантеїзм. Гносеологічна концепція. Принцип детермінізму. Проблема дива, закономірності фаталізму. Сутність людини. Проблема співвідношення душі й тіла. Афекти. Моральний ідеал. Концепція релігії та держави. Співвідношення метафізики і конкретних наук у вченні Г.Ляйбніца. Вчення про монади. Поняття наперед установленної гармонії. Теодицея. Принципи раціоналістичної методології. Істини розуму та істини факту. Теорія пізнання. Проблема людини та її доля.

ТЕМА 5. Суб'єктивний ідеалізм і скептицизм в англійській філософії XVII століття.

Сутність суб'єктивного ідеалізму Дж.Берклі. Вчення про ідеї. Критика ідей матеріальної субстанції. Бог і закони природи. Д.Юм про структуру чуттєвого досвіду. Теорія асоціації ідей. Вчення про причиновість. Скептицизм і агностицизм Юма. Соціально-етичне вчення Юма.

ТЕМА 6. Просвітництво та його основні риси.

Поняття Просвітництва. Просвітники про значення розуму та їх критика метафізичних систем. Критика „позитивних релігій”. Розум і природне право. П.Бейль як попередник Просвітництва. Захист деїзму Вольтером. Критика вчення Паскаля та Ляйбніца. Учення про віротерпимість. Оцінка Ш. Монтеск'є значення наук. Учення про розподіл влад. Учення Руссо про суспільний договір та суверенітет народу.

НІМЕЦЬКА КЛАСИЧНА ФІЛОСОФІЯ

ТЕМА 1. Предмет курсу „німецька класична філософія”.

Загальна характеристика німецької класичної філософії. Історичні умови становлення та розвитку німецької класичної філософії.

ТЕМА 2. Філософія німецького просвітництва.

Філософія німецького Просвітництва. Система філософії Хр. Вольфа. Творчість Е.Лессінга. Філософія І. Гердера.

ТЕМА 3. Філософія І. Канта.

Докритичний період творчості. Вихідні принципи „Критики чистого розуму”. Трансцендентальна естетика. Трансцендентальна аналітика. Трансцендентальна діалектика. Основні проблеми етики Канта. Естетична концепція. Антропологічна доктрина. Релігія, її виникнення та соціальна значимість.

ТЕМА 4. Філософія І.Фіхте і Й.Шеллінга.

Вихідні принципи філософії Фіхте. Вчення про науку. Етико-соціальна філософія. Ранній період творчості. Філософія тотожності.

ТЕМА 6. Філософія Гегеля.

Шлях від ідей „народної релігії” до „Феноменології духу”. Основні проблеми „Феноменології духу”. Наука логіки. Методологічні принципи побудови системи. Вчення про буття, якість, кількість, міру, сутність, сутність, явище, дійсність, поняття. Натурфілософія. Філософія духу. Суб’єктивний дух, антропологія, феноменологія, психологія. Об’єктивний дух, абстрактне право, мораль, моральність. Громадянське суспільство і держава. Абсолютний дух, мистецтво, релігія, філософія.

ТЕМА 7. Філософія Л.Фойєрбаха.

Антропологічний матеріалізм. Етичні й соціально-політичні погляди.

ОНТОЛОГІЯ ТА МЕТАФІЗИКА

ТЕМА 1. Предмет онтології. Проблема буття в історії філософії та в контексті сучасних парадигм філософування.

Філософія. Метафізика. Онтологія. Основні поняття й категорії онтології. Парадигми філософського мислення. Антропологізація онтологічних концепцій. Екзистенціально-життєва визначеність буття, або людиномірність проблеми буття. Структура та мета курсу.

ТЕМА 2. Парадигма філософського мислення “on he on” та онтологічне питання в її межах.

Проблема буття як визначальна тема парадигми “on he on”. Парменідівська теза „буття є, небуття немає”. Теорія ідей Платона як

онтологія. Подолання платонівського дуалізму Аристотелем. Актуальне й потенційне. Ієрархічність буття у філософії неоплатоніків: одно, нус, душа, еманация. Теоцентризм та ієрархічність буття в середньовічній філософії. Дискусії про універсалиї, номіналізм і реалізм. Буття як благо, досконалість, істина. Буття як природа. Матерія і мислення як вихідні форми буття. Пантеїзм Спінози. Мислення як буття і логіка як онтологія у філософії Гегеля. Наука логіки: вчення про буття. Критична онтологія М.Гартмана. Наївність традиційної метафізики і нова онтологія. Реальний світ і його шари.

ТЕМА 3. Онтологічна проблематика в межах парадигми „cogito”.

Онтологія свідомості в контексті парадигми “cogito”. Картезіанське “cogito” і принцип універсального сумніву. Тілесна і духовна субстанції. Кант і критика класичної метафізики. Онтологічний смисл „Критики чистого розуму” Канта. Свідомість у феноменології Е.Гуссерля. Іntenційність свідомості. Ейдетична інтуїція. Очевидність. Аподиктичне й неаподиктичне знання. Настанови свідомості: природна та феноменологічна. Трансцендентальне ego, poesis, poema. Актуальність і потенційність інтенційного життя. Життєвий світ (Lebenswelt). Онтологія свідомості М.К.Мамардашвілі.

ТЕМА 4. Онтологічне питання в контексті парадигм “existenz”.

Людиномірність проблеми буття. Осягнення буття через переживання, розуміння, інтуїцію. Буття як становлення й життя у філософії Ф.Ніцше. Метафізичне значення ніцшеанської тези “Бог мертвий”. Концепція вічного повернення. Життя як воля до влади. Онтологічне визначення буття М.Гайдеггера. Феноменологія та феноменологічна герменевтика як метод онтології. Буття і ніщо. Фундаментальна онтологія як учення про наявне буття Dasein. Онтологія Гайдеггера після повороту (Kehre). Феноменологічна онтологія Ж.П.Сартра. Іntenційність і трансфеноменальність свідомості Проблема ніщо. Свобода як буття свідомості. Сутність і існування. Проблема

трансценденції у філософії К.Ясперса. Прояснення буття через трансцендування.

ТЕМА 5. Проблема буття в контексті парадигми філософського мислення “affirmo”.

Буття натуральне і буття культури. Поняття культури. Норми, цінності, твори, речі. Аффірмація. Буття й небуття у культурі. Буття як проблема сучасності. Філософія культури О.Шпенглера. Космічне і мікрокосм. Факти й істини. “Поняття високої культури”. Прасимвол, доля, душа культури.

Екзаменаційні питання

1. Світогляд як вища форма людської самосвідомості, його структура та функції.
2. Історичні типи світогляду (міфологічний, релігійний, філософський), їх особливості.
3. Особливості філософії як теоретичної форми світогляду. Світоглядна та методологічна функції філософії.
4. Головні філософські напрямки і проблеми.
5. Структура філософських знань.
6. Взаємозв'язок філософії і науки.
7. Причини та передумови виникнення філософії.
8. Загальна характеристика давньоіндійської філософії.
9. Загальна характеристика давньокитайської філософії.
10. Найбільш видатні представники античної філософії (стародавніх Греції та Риму) та її головні досягнення.
11. Загальна характеристика середньовічної філософії.
12. Філософська культура Київської Русі.
13. Натурфілософські та гуманістичні погляди мислителів Відродження.
14. Західноєвропейська філософія ХУІІ-ХУІІІ століть, її головні проблеми і представники.

15. Філософія Києво-Могилянської академії (1701-1818).
16. Філософські погляди Григорія Сковороди.
17. Головні досягнення німецької класичної філософії.
18. Виникнення і особливості марксистської філософії.
19. Раціоналістичні та ірраціоналістичні напрямки філософії ХХ століття.
20. Розвиток філософської думки в Україні в другій половині ХХ століття.
21. Роль і завдання філософії в духовній культурі сучасного людства.
22. Рівень розвитку філософсько-світоглядної культури людини як один з головних критеріїв її духовної зрілості (духовності).
23. Необхідність вивчення філософії для розвитку культури мислення і науково-дослідницької діяльності.
24. Онтологія як вчення про буття (загальна характеристика).
25. Світ, його властивості та будова.
26. Матерія як філософська категорія. Єдність матерії та руху.
27. Простір і час як форми існування світу.
28. Діалектика як вчення про всезагальний зв'язок і розвиток.
29. Закони і категорії діалектики.
30. Природа як предмет філософського дослідження. Філософські проблеми сучасного природознавства.
31. Взаємозв'язок живої і неживої природи. Проблема виникнення життя на Землі та можливості його існування у Космосі.
32. Еволюційна теорія розвитку живої природи. Біосфера і ноосфера.
33. Проблема збереження життя на Землі і завдання екологічного виховання.
34. Суспільство як предмет філософського дослідження. Коло проблем соціальної філософії та філософії історії.
35. Єдність та відмінність природи і суспільства, їх взаємозв'язок.
36. Взаємодія природи і суспільства у процесі історичного розвитку.

37. Причини виникнення і можливі шляхи розв'язання глобальних проблем сучасності.

38. Природні передумови суспільного життя. Роль природного середовища і народонаселення в існуванні та розвитку суспільства. Демографічні проблеми сучасності.

39. Суспільство як цілісна система. Сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.

40. Економічна сфера суспільного життя. Роль і структура суспільного виробництва. Типи економічних систем.

41. Соціальна структура суспільства. Соціальні групи та соціальні відносини.

42. Етнічна багатоманітність людства. Історичні спільності людей.

43. Зростання взаємозалежності сучасного людства. Глобалізм і антиглобалізм.

44. Причини виникнення і шляхи подолання міжетнічних та міжнаціональних конфліктів.

45. Міжнародний тероризм і антитерористична діяльність.

46. Політична система суспільства. Держава і демократія.

47. Поняття громадянського суспільства і правової держави.

48. Духовна сфера суспільного життя. Поняття і структура духовного виробництва.

49. Поняття і структура культури. Співвідношення в культурі матеріального та ідеального, національного і загальнолюдського.

50. Взаємодія культур і завдання полікультурного виховання.

51. Мова як основа культури.

52. Суспільне буття і суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості.

53. Співвідношення науки, мистецтва та ідеології.

54. Релігія як суспільне явище. Багатоманітність релігій і міжконфесійні відносини.

55. Наука як суспільне явище. Головні закони і тенденції розвитку наукового пізнання.

56. Класифікація наук і структура сучасної науки.

57. Суспільна психіка і соціальна психологія. Менталітет і ментальність.

58. Регулятивні форми суспільної свідомості (моральна, естетична, правова, політична), їх порівняльна характеристика.

59. Проблема виникнення суспільства. Співвідношення біологічної та культурної еволюції у процесі антропосоціогенезу.

60. Поняття історичного процесу. Співвідношення еволюційних та революційних форм суспільного розвитку. Війни та революції.

61. Спрямованість історичного процесу. Суспільний прогрес, його рушійні сили і критерії.

62. Проблема періодизації історичного процесу. Головні етапи суспільного розвитку.

63. Особливості сучасної цивілізації. “Стратегія виживання” людства.

64. Форми духовного осягнення майбутнього (суспільні ідеали, соціальні прогнози, сучасна футурологія).

65. Проблема людини в сучасній філософії та науці. Людинознавство як нова галузь наукового пізнання.

66. Філософське розуміння сутності та природи людини.

67. Людина як тілесно-духовна і біосоціальна істота.

68. Проблема походження людини (антропогенезу).

69. Індивідуальне становлення і розвиток людини (онтогенез).

70. Життєвий цикл та його вікові етапи.

71. Проблема сенсу і мети людського життя.

72. Життя як цінність. Життєва позиція і ставлення до життя.

73. Кількісні та якісні виміри людського життя.

74. Проблема смерті й безсмертя.

75. Діяльність людини та її структура.

76. Співвідношення предметно-практичної, духовної та комунікативної діяльності.

77. Співвідношення свободи і необхідності, цілей і засобів, намірів і наслідків в людській діяльності.

78. Регуляція і організація людської діяльності.

79. Духовний світ людини (почуття та емоції, темперамент і характер, підсвідомість, свідомість і самосвідомість).

80. Соціальна сутність і походження людської свідомості. Свідомість і мозок. Свідомість і мова.

81. Форми духовного осягнення людиною дійсності (пізнання, ідеалізація, оцінювання).

82. Співвідношення чуттєвого і раціонального, емпіричного і теоретичного пізнання. Роль мислення у пізнанні.

83. Проблема методу в філософії. Методи наукового пізнання, їх класифікація.

84. Проблема істини в філософії.

85. Спілкування та його роль у людському житті. Особливості інформаційного спілкування.

86. Форми (формальне і неформальне), види (пряме і опосередковане) і засоби (вербальні і невербальні) спілкування.

87. Культура і мистецтво спілкування.

88. Міжособистісні відносини. Конфлікт і згода.

89. Культура спілкування в сім'ї.

90. Вищі форми міжособистісних відносин (товаришування, дружба, любов).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

«АНТИЧНА ФІЛОСОФІЯ»

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Античная философия: Энциклопедический словарь. — М.: Прогресс-Традиция, 2008. — 896 с.

Балух В.О., Возний І.П., Коцур В.П. Історичні портрети античності та середньовіччя// О.В. Балух. — Чернівці, 2007. — 500 с.

Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії// А.К.Бичко. — К., 2001.

Богомоллов А.С. Античная философия// А.С. Богомоллов. — М., 1985.

Вернан Ж.-П. Происхождение древнегреческой мысли// Ж.-П. Вернар. — М., 1988.

Виндельбанд В. История древней философии// В. Виндельбанд. — Киев, 1995.

Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречения знаменитых философов// Д. Лаэртский — М., 1986.

Історія філософії: підручник //Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін;. — К., 2002

Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу (Становление греческой философии)// Ф.Х.Кессиди. — М.,1972.

Мамардашвили М. К. Лекции по античной философии// М.К.Мамардашвили. — М.: Аграф, 1997.

Мареев С.Н., Мареева Е.В. История философии (общий курс): Учебное пособие// С.Н.Мареев.— М.: Академический Проект, 2004. — 880 с.

Петрушенко В. Філософія// В.Петрушенко.— К., 2003.

Рассел Б. Історія західної філософії// Б.Рассел. — К., 1995.

Реале Д и Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Античность. — СПб, 1994.

Рой М. История индийской философии//М.Рой. — М., 1958.

Скирбекк Г., Гилье Н. История философии// Г.Скирбекк. — М., 2000.

Чанышев А.Н. Курс лекций по древней и средневековой философии// А.Н. Чанышев. – М., 1991.

Чорний І.П., Рошкулець Р.Г. Філософія. Навчальний посібник// І.П.Чорний. – Чернівці: Рута, 2008.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Античные философы. Свидетельства, фрагменты, тексты. – К., 1995.

Арістотель. Нікомахова етика // Αριστοτέλους. Ηθικα Νικομαχεια. (білінгва)/ В.Ставилюк (переклад з давньогрецької, коментарі), – К.: Аквілон-Плюс, 2002.

Аристотель. Соч.: в 4 т. – М., Мысль, 1973 – 1983.

Асмус В. Ф. Античная философия. – М., Высш. шк., 2003.

Богомолов А. С. Античная философия: в 2 ч. – М., Изд. МГУ, 1985.

Гадамер Х.-Г. Хайдеггер и греки // Логос, 1991. – № 2. С.56-68.

Гарнцев М.А. Проблема самосознания в западноевропейской философии (от Аристотеля до Декарта). – М.: Издательство МГУ, 1987.

Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М.: Мысль. 1986.

Драч Г. В. Рождение античной философии и начало антропологической проблематики. – М., Гардарики, 2003.

Дюмон Ж.- П. Античная философия. – М.: АСТ, 2006.

Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.

Надточаев А. С. Философия и наука в эпоху античности. - М.: Изд-во МГУ, 1990.

Платон. Соч.: в 3 т. -- М.: Мысль. 1968 – 1972.

Пролеев С. В. История античной философии.– М.: РЕФЛ-бук. 2001.

Татаркевич В. Історія філософії. Антична і середньовічна філософія. / Андрій Шкраб'юк (пер.з пол.). – Львів., Вид., Свічадо. 2006.

Хайдеггер М. Изречение Анаксимандра // В кн.: Хайдеггер М. Разговор на просёлочной дороге / Перевод Т. В. Васильевой / – М.: Высш. шк., 1991. – С. 28 – 68.

Хайдеггер М. Учение Платона об истине // В кн.: Хайдеггер М. Время и бытие. М.: Республика, 1993. – С. 345 – 361.

Чанышев А. Н. Философия древнего мира.– М.: Изд.,: Высшая школа; 1999.

«СЕРЕДНЬОВІЧНА ФІЛОСОФІЯ»

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Балух В.О., Возний І.П., Коцур В.П. Історичні портрети античності та середньовіччя. – Чернівці, 2007. – 500 с.

Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії. – К., 2001.

Гуревич А.Я. Средневековый мир. – М., 1990.

История философии в кратком изложении. – М., 1991.

Історія філософії: Підручник /Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; – К., 2002

Майоров Г.Т. Формирование средневековой философии. – М., 1979.

Предмет і проблематика філософії. – Львів, 2001.

Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.

Соколов В.В. Средневековая философия: Учебное пособие для студентов и аспирантов философских факультетов. – М., 1979.

Суини М. Лекции по средневековой философии. Выпуск 1: Средневековая христианская философия Запада. – М., 2001. – 304 с.

Філософія. Курс лекцій (І.В.Бичко, Ю.В.Осічнюк, В.Г.Табачковський та ін.) – К., 1991.

Філософія. Курс лекцій: Навчальний посібник /Під ред. І.В.Бичко. – К., 1994.

Чанышев А.Н. Курс лекций по древней и средневековой философии. – М., 1991.

Чорний І.П., Рошкулець Р.Г. Філософія. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008. – 216 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

- Александрова О. В. Філософія Середніх віків та доби Відродження. - К., 2002.
- Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. - Львів, 2001.
- Коплстон Ф. Ч. История средневековой философии. - М., 1997. - С. 379 - 391.
- Майоров Г. Г. Северин Боэций и его роль в западноевропейской истории // Вопросы философии. - 1981. - № 4.
- Неретина С. С. Верующий разум. К истории средневековой философии. - Архангельск, 1995. - С. 237 - 292.
- Рассел Б. История западной философии: В 2-х т. - М., 1993.
- Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 2. Средневековье. - СПб., 1994. - С. 282 - 286.

«ФІЛОСОФІЯ НОВОГО ЧАСУ»

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

- Балух В.О., Возний І.П., Коцур В.П. Історичні портрети античності та середньовіччя. – Чернівці, 2007. – 500 с.
- Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії. – К., 2001.
- Гуревич А.Я. Средневековый мир. – М., 1990.
- История философии в кратком изложении. – М., 1991.
- Історія філософії: Підручник /Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; – К., 2002
- Майоров Г.Т. Формирование средневековой философии. – М., 1979.
- Предмет і проблематика філософії. – Львів, 2001.
- Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.
- Соколов В.В. Средневековая философия: Учебное пособие для студентов и аспирантов философских факультетов. – М., 1979.
- Суини М. Лекции по средневековой философии. Выпуск 1: Средневековая христианская философия Запада. – М., 2001. – 304 с.

Філософія. Курс лекцій (І.В.Бичко, Ю.В.Осічнюк, В.Г.Табачковський та ін.) – К., 1991.

Філософія. Курс лекцій: Навчальний посібник /Під ред. І.В.Бичко. – К., 1994.

Чанышев А.Н. Курс лекций по древней и средневековой философии. – М., 1991.

Чорний І.П., Рошкулець Р.Г. Філософія. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008. – 216 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Александрова О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження. - К., ПАРАПАН. 2002. - С.16-41.

Жильсон Э. Философия в средние века. - М., 2004.

Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. - Львів., 2001.

Коплстон Ф. Ч. История средневековой философии. - М., 1997. - С. 379 - 391.

Лосев А.Ф. История античной эстетики. Итоги тысячелетнего развития. - М., 1992. - Кн.1. - С.4-55.

Майоров Г. Г. Северин Боэций и его роль в западноевропейской истории // Вопросы философии. - 1981. - № 4.

Майоров Г.Г. Формирование средневековой философии. - М., 1979.

Мейендорф Иоанн. Введение в святоотеческое богословие. - Вильнюс-Москва, 1992. Карсавин. Л.П. Святые отцы и учителя Церкви. - М., 1994. - С.38-108.

Неретина С. С. Верующий разум. К истории средневековой философии. - Архангельск, 1995. - С. 237 - 292.

Рассел Б. История западной философии: В 2-х т. - М., 1993.

Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 2. Средневековье. - СПб., 1994. - С. 282 - 286.

«НІМЕЦЬКА КЛАСИЧНА ФІЛОСОФІЯ»

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник. – К., 2001.

Бродецький О., Чорний І. Новочасний раціоналізм і післяпросвітницький ірраціоналізм. Чернівці, 2003.

Волинка Г. І., Гусев В. І., Мозгова Н. Г., Огородник І. В., Федів Ю. О. Історія філософії в її зв'язку з освітою. — Київ: Каравела, 2006.

Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну. К.: Четверта хвиля, 2001. (Лекція1 Свідомість часу в Модерні та потреба його самозасвідчення, Лекція2 Гегелівське поняття Модерну)

Гадамер Г.Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. К.:Юніверс, 2000.- Т.1.- С.27-64.

Гегель Энциклопедия философских наук . М., 1974-1975.

Гегель Г. Основи філософії права. К.: ЮНІВЕРС, 2000.

Гулыга А.В. Немецкая классическая философия. М., 1978.

Гусев В.І. Західна філософія Нового часу. XVII – XVIII ст.: Підручник. – 2-ге вид. –К.: Либідь, 2000.

Длугач Т.Б. От Канта к Фихте (сравнительно-исторический анализ). М.: «Канон+» РООИ «Реабилитация», 2010.

Історія філософії: Підручник /Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін;. – К., 2002.

Кричевский А.В. Абсолютный дух сквозь лики триединства: сравнительный анализ философско-теологических концепций Гегеля и позднего Шеллинга. М.: ИФ РАН, 2011.

Кузнецов В.Н. Немецкая классическая философия второй половины XVII начала XIX века. М., 1989.

Кушаков Ю. В. Нариси з історії німецької філософії Нового часу. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 572 с.

Ортега-і-Гасет Х. Кант //Вибрані твори. К.: ОСНОВИ, 1994.

Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький В.Д., Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001.

Рассел Б. Історія західної філософії. К.: ОСНОВИ, 1995.

Філософія. Курс лекцій (І.В. Бичко, Ю.В. Осічнюк, В.Г. Табачковський та ін.) – К.: Либідь, 1991.

Чорний І.П., Рошкулєць Р.Г. Філософія. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008. – 216 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Асмус В.Ф. Иммануил Кант. М. 1973.

Барбашина Э.В. Трансцендентальная философия Канта: онтология и история. Новосибирск. 2002.

Быкова М.Ф., Кричевский А.В. Абсолютная идея и абсолютный дух в философии Гегеля. М. 1993.

Виндельбанд В. Иммануил Кант // В.Виндельбанд. Избранное. М. 1995.

Виндельбанд В. От Канта до Ницше. М. 1998.

Гаєр, Манфред. Світ Канта: Біографія / З німецької переклав Л. Харченко. — К.: Юніверс, 2007. — 336 с.

Гайденко П.П. Парадоксы свободы в учении Фихте. М. 1990.

Делез Ж. Критическая философия Канта: учение о способностях. Бергсонизм. Спиноза. М. 2000.

Ильин И.А. Философия Гегеля как учение о конкретности бога и человека. СПб. 1994.

Кант І. Критика практичного розуму. — Київ: Юніверс, 2004. — 240 с.

Кант І. Прологомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука. — Київ: ППС-2002, 2005. — 178 с.

Кант І. Рефлексії до критики чистого розуму. — Київ: Юніверс, 2004. — 464 с.

Кричевский А.В. Образ абсолюта в философии Гегеля и позднего Шеллинга. М.: ИФ РАН, 2009.

Лёвит К. От Гегеля к Ницше. СПб. 2002.

Маркузе Г. Разум и революция. Гегель и становление социальной теории. СПб. 2000.

Перов Ю.В., Сергеев К.А., Слинин Я.А. Очерки истории немецкого классического идеализма. СПб. 2000.

Торубарова Т.В. О сущности человеческой свободы в немецком классическом идеализме. СПб. 1999.

Хёсле В. Гении философии нового времени. М. 1992.

Энгельс Ф. Людвиг Фейербах и конец классической немецкой философии // К.Маркс, Ф.Энгельс. Соч. Т.21.

«ОНТОЛОГІЯ ТА МЕТАФІЗИКА»

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Богданов В.В. Понятие субстанции в классической европейской философии. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2000. – 193 с.

Бохенский Ю.М. Современная европейская философия. – М.: Научный мир, 2000. – 256 с.

Брюсова Н. Судьба метафизики и судьба человека //Вопросы философии. – 2005. – № 11. – С. 54-56. Гайденко П.П. Мартин Хайдеггер: изначальная временность как бытийное основание экзистенции // Вопросы философии. – 2006. – № 3. – С.165-182.

Гайденко П.П. Постметафизическая философия как философия процесса //Вопросы философии. – 2005. – № 3. – С. 128-139.

Гайдеггер М. Гельдерлін і сутність поезії //Всесвіт – 1993. – №7-8. – С.132-136.

Гайденко П.П. Прорыв к трансцендентному. Новая онтология XX века. М.: Республика, 1997. 495 с.

Губин В.Д. Онтология: Проблема бытия в современной европейской философии. – М., Росс. гос. гуманит. ун-т, 1998. – 191 с.

Декарт Р. Метафізичні розмисли. – К., 2000.

Історія філософії: Підручник /Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А.

та ін;. – К., 2002

Кутырев В.А. Оправдание бытия //Вопросы философии. – 2000, № 5.

Нестеренко В.Г. Вступ до філософії. Онтологія людини. – К., 1996.

Пигалев А.И. "Онтология сознания" у Ж.-П.Сартра //Проблемы онтологии в современной буржуазной философии. – Рига, 1988. – С. 158-170.

Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький В.Д., Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001.

Пугачев Н.Н. Онтология и исторические типы рациональности //Типы рациональности в культуре. – М., 1992. С. 145-146.

Руткевич А.М. Фундаментальная онтология М.Хайдеггера и психоанализ //Вестн. Моск. ун-та. Сер. 7. Философия. – М., 1985. – N4. – С. 69-79.

Сартр Ж.П. Буття і ніщо. Нарис феноменологічної онтології. К.: Основи, 2001. – 854 с.

Суханцева В.К. Метафизика культуры. – К.: Факт, 2006. – 368 с.

Тимофеев А.И. И.Кант на рубеже традиционной и нетрадиционной метафизики // Перспективы метафизики. Классическая и неклассическая метафизика на рубеже веков. Материалы международной конференции. Санкт-Петербург, 28-29 октября 1997 г. / Отв. ред. М.С.Уваров. – СПб.: Санкт-Петербургское отделение Института человека РАН, 1997.

Хайдеггер М. Бытие и время. – М., 1997.

Хайдеггер М. Основные понятия метафизики //Вопр. философии. – 1989. – № 9. – С.116-157.

Чанышев А.Н. Трактат о небытии //Вопросы философии. – 1990. – № 10. – С. 158-165.

Черняков А.Г. Онтология времени. Бытие и время в философии Аристотеля, Гуссерля и Хайдеггера. – Санкт-Петербург: Высшая религиозно-философская школа, 2001.

Чорний І.П., Рошкулець Р.Г. Філософія. Навчальний посібник. – Чернівці:

Рута, 2008. – 216 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Аристотель Метафизика //Сочинения в четырех томах. – Т.1. – М.: Мысль, 1976. – С.65-367.

Бытие и время» Мартина Хайдеггера в философии XX в. Материалы обсуждения //Вопросы философии. – 1998. – № 1. – С. 110-121.

Брюсова Н. Судьба метафизики и судьба человека //Вопросы философии. – 2005. – № 11. – С. 54-56.

Валевська І. Історичні долі класичної метафізики у XX сторіччі //Філософська думка. – 1998. – № 2. – С. 120-138.

Корет Э. Основы метафизики. – К.: Тандем, 1998. – 247 с.

Основы онтологии: Учебное пособие / Под ред. Ф.Ф.Вякерева и др. – СПб.: Изд-во С.Петербургского университета, 1997. – 280 с.

Суханцева В.К. Метафизика культуры. – К.: Факт, 2006. – 368 с.

Фреде Д. Вопрос о бытии (Вариант Хайдеггера) //Мартин Хайдеггер: Сб.статей /Сост. Д.Ю. Дорофеев/. – СПб.: РХГИ, 2004. – С.130-164.

Шпигельберг Г. Феноменологическое движение. – М.: Логос, 2002. – 680 с.

Юнг К. Об архетипах коллективного бессознательного //Вопросы философии – 1988. – № 1. – С.133-151.

Юнг К.Г. Тэвистокские лекции // Юнг К.Г. Очерки по аналитической психологии. – Минск: Харвест, 2003. – С.275-477.

Список джерел

Арістотель. Метафізика/ Арістотель. - К.: Основи, 2002.- 826 с.

Арістотель. Політика/ Арістотель. - К.: Основи, 2000.- 238 с.

Адорно Т.В. Проблемы философии морали / Т.В.Адорно - М.: Наука,2000. - 238 с.

Алексеев П.В. Философия: [учебник]/ П.В. Алексеев. - М.: Наука, 2001. - 603 с.

Аналитическая философия: [учебное пособие] / М.В.Лебедев, А.З.Черняк. - М.: Логос, 2006. – 450 с.

Андрущенко В.П. Вступ до філософії. Великі філософії/ В.П. Андрущенко. - Х.: СИДФНЧиженкр С.Ю. Тов. “РНФ”, 2005. - 512 с.

Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії (Західноєвропейський контекст): [підруч. для вузів]/ В.П. Андрущенко. - К.: Тандем, 2000. - 416 с.

Барулин В.С. Социальная философия: [учебник]/ В.С. Барулин. - М.: Знание, 1999. - 558 с.

Бердяев Н.А. О назначении человека/ Н.А. Бердяев. - М.: Логос, 1993. - 458 с.

Бойченко І.В. Філософія історії: [підручник]/ І.В. Бойченко. - К.: Знання, 2000. - 723 с.

Бугров В.А. Сучасна аналітична філософія: коло проблем/ В.А.Бугров // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. Вип.26. - К., 1997. - С.101-106.

Вернадский В.И. Философская мысль натуралиста / В.И. Вернадский // Мир философии. - М.: Наука, 1992. - 567 с.

Винниченко В. Відродження нації/ В. Винниченко. - К.: Знання, 1990. - 728 с.

Всемирная энциклопедия: Философия / Ред А.А.Грицанова. - М.: Наука, 2001. - 1311 с.

Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії “громадянське суспільство”/ Ю.Габермас. - Л.: Свічадо, 2000. - 317 с.

Гадамер Ханс-Георг. Істина і метод. Основи філософської герменевтики/ Ханс-Георг Гадамер. - К., 2000. - 457 с.

Гаджиев К.С. Политическая философия: формирование и сущность/ К.С. Гаджиев // Вопросы философии. — 1995. — № 7. — С. 23-30.

Гаєвський Б. А. Філософія політики/ Б.А. Гаєвський. — К.: Вища шк., 2005. — 347 с.

Гегель Г. В. Ф. Философия права/ Г. В. Ф. Гегель. – М.: Мысль, 1990.– 349 с.

Гегель Г.В.Ф. Лекции по философии истории/ Г.В.Ф. Гегель. - СПб.: Наука, 2000. - 477 с.

Горський В.С. Історія української філософії: [навч. посіб.]/ В.С.Горський - К.: Знання, 2001. – 374 с.

Грязнов А.Ф. Аналитическая философия/ А.Ф.Грязнов. - М.: Наука, 2006.– 390 с.

Гуревич П.С. Философия культуры: [учеб. для вузов]/ П.С.Гуревич. - М.: Наука, 2001. - 349 с.

Гуревич П.С. Философская антропология: [учеб. пособие для вузов]/ П.С.Гуревич. - М.: Наука, 2001. - 454 с.

Гулыга А.В. Немецкая классическая философия/ А.В. Гулыга. - М.: Знание, 2001. - 413 с.

Гуссерль Э. Философия как строгая наука/ Э. Гуссерль. - М.: Знание, 1997. - 743 с.

Декарт Р. Міркування про метод: Щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках/ Р. Декарт. - К.: Тандем, 2001. - 101 с.

Джеймс В. Прагматизм / В.Джеймс. - К.: Знание, 2000. - 142 с.

Діденко Н. Г. Управління, влада, держава: філософські аспекти взаємодії/ Н.Г. Діденко.– Донецьк: ДонДУУ, 2005.– 362 с.

Дюркгейм Е. О разделении общественного труда. Метод социологии/ Е. Дюркгейм. - М.: Наука, 1991. - 417 с.

Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія/ А.М. Єрмоленко. — К.: Лібра, 1999.– 374 с.

Жильсон Э. Философ и теология/ Э.Жильсон. - М.: Наука, 1995. - 189 с.

Зотов А.Ф. Западная философия XX века: [учеб. пособие]/ А.Ф.Зотов. - М.: МГУ, 1998. - 431 с.

Історія філософії: [словник] / [за ред. проф. В.І.Ярошевича]. - К.: Знання, 2005. - 1200 с.

Кармин А.С. Философия: [учеб. для студ. и асп. вузов] / А.С.Кармин. – СПб.: ДНК, 2001. - 531 с.

Канке В.А. Философия: [учеб. пособие]/ В.А.Канке. - М.: Логос, 2001. - 270 с.

Кант И. Критика чистого разума/ И.Кант. - К.: Юніверс, 2000. - 501 с.

Касьян В.І. Філософія: [Навч. посіб]/ В.І. Касьян. - К.: Знання, 2004. - 406 с.

Кемеров В.Е. Хрестоматия по социальной философии: [учеб. пособие для вузов]/ В.Е. Кемеров. - М.: Знание, 2001. - 569 с.

Кун Т. Структура научных революций/ Т.Кун. - М.: Знание, 2001.- 605 с.

Огородник І.В. Історія філософської думки в Україні: Курс лекцій: [навч. посіб]/ І.В.Огородник. - К.: Знання, 1999. - 543 с.

Панарин А. С. Философия политики/ А.С. Панарин. – М.: Новая школа, 1996.– 342 с.

Рейхенбах Г. Философия пространства и времени / Г. Рейхенбах. - Изд. 2-е. - М.: Наука, 2003.– 369 с.

Светлов В.А. Философия математики. Основные программы обоснования математики XX столетия/ В.А.Светлов. - М.: Наука, 2006.– 256 с.

Спиноза Б. Краткий трактат о Боге, человек и его счастье: Богословско-политический трактат: Филос. Трактаты/ Б.Спиноза. - М.: АСТ, 2000. - 398 с.

Суровцев В.А. Философия логики Г.Фреге в контексте аналитической философии и методологии/ В.А.Суровцев // Фреге Г. Логические исследования. - Томск, 1997. - С.3-21.

Федів Ю.О. Історія української філософії: [навч. посіб.] / Ю.О.Федів. - К.: Україна, 2001. - 509 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ НА ВСТУПНОМУ ІСПИТІ

Оцінювання відповіді вступника до аспірантури відбувається на підставі виявленого рівня його підготовленості до науково-дослідної й дослідно-експериментальної діяльності в галузі теорії навчання, ступеня й глибини бачення ним нагальних педагогічних проблем і шляхів їх вирішення.

Критерії оцінювання:

- знання першоджерел і вміння використовувати їх зміст й основні ідеї при аналізі педагогічних проблем;
- оволодіння змістом педагогічних принципів та категорій, вміння оперувати ними при викладенні теоретичного матеріалу;
- уміння демонструвати та аргументувати свої погляди;
- здатність до проведення самостійних наукових досліджень в обраній галузі (спеціалізації).

Оцінювання відповідей на вступних іспитах відбувається за 5-бальною шкалою. Вступника допускають до участі в конкурсному відборі, якщо кількість балів з вступного випробування складає не менше 3 за 5-бальною шкалою.

Результати вступних іспитів оголошують вступникам у день складання.

5 балів – якщо під час відповіді на питання продемонстровано вільне оперування педагогічними знаннями з усіх галузей педагогічної науки, здатність підтримати проблемну дискусію, професійну ерудицію в передбачуваній сфері наукового дослідження, поінформованість щодо найбільш важливих педагогічних ідей, які висловлювалися в минулому та є предметом наукових дискусій сьогодні, володіння поняттєво-категоріальним апаратом сучасної педагогіки; виявлено науково-аналітичні здібності, здатність виокремлювати педагогічні факти, явища, події й описувати їх мовою педагогічної науки, використовувати теоретичні знання як основу й метод пізнання, знаходити й бачити проблеми для здійснення актуальної науково-педагогічної діяльності, комбінувати знання для більш глибокого розуміння проблем і збагачення професійних знань.

4 бали – якщо загалом розкрито зміст питань, показано загальну наукову ерудицію, науково-аналітичні здібності, проте не виявлено та необґрунтовано сучасні проблеми в розвитку педагогічної науки не наведено власне бачення шляхів їх вирішення.

3 бали – ставиться вступникові до аспірантури, який розкрив основний зміст питань, однак припустився окремих неточностей у трактуванні провідних науково-педагогічних категорій, концепцій та стратегій розвитку освіти.

2-1 бали – фіксується у випадку відсутності знань науково-теоретичних джерел та основних проблем обраної наукової спеціальності, за умов неадекватної відповіді на питання

Відповідальний секретар

Олег ДИКИЙ